

Секція 8. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

І.С. Андрющенко, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

АВТОМАТИЧНИЙ ОБМІН ПОДАТКОВОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ЗА СТАНДАРТАМИ CRS

Єдиний стандарт автоматичного обміну податковою інформацією (CRS) – це документ, який передбачає щорічний автоматичний обмін інформацією між державами, які імплементували Багатосторонню конвенцію про співпрацю між компетентними органами з питань автоматичного обміну інформацією за стандартом CRS (конвенція МСАА).

CRS-стандарт розроблений у 2013-2014 роках Організацією економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) і, як багато інших програм та розробок цієї організації, створений для боротьби з ухиленням від сплати податків.

Слід зауважити, що CRS не має імперативного характеру щодо застосування та не є нормою права. Його можна назвати орієнтиром чи показником для держав, які використовують його після впровадження до свого законодавства. Для того щоб він став обов'язковим, країна повинна імплементувати його до свого законодавства.

Функціонування та почерговість дій збору інформації за CRS здійснюються таким чином:

– банки, страхові компанії, інвестиційні фонди та інші фінансові установи повинні ідентифікувати податкову резидентність своїх клієнтів. У разі виявлення того факту, що клієнт є податковим резидентом іншої країни-учасниці автоматичного обміну інформацією, на фінансову установу покладається обов'язок повідомити через податкові органи своєї країни податковим органам країни свого клієнта певну фінансову інформацію, що підлягає розкриттю.

– фінансові установи збирають інформацію про фінансову діяльність за рахунками фізичних та юридичних осіб, трастів і приватних фондів та передають її далі податковим органам всередині країни, які направляють цю інформацію в країну податкового резидентства власника рахунку.

– фінансові установи оцінюють статус компанії, тобто з'ясовують, чи є вона активною, чи пасивною. Пасивною визнається компанія, в якій основний дохід (більше ніж половина) складає дохід від дивідендів, відсотків, роялті. Інформація такої компанії підлягає автоматичному обміну.

Варто зазначити, яку саме інформацію про рахунки своїх клієнтів за відповідний звітний рік збирають фінансові установи. Це ім'я, адреса проживання, дата і місце народження, ідентифікаційний податковий номер власника рахунку, номери рахунків, всі види отриманих доходів від активної комерційної діяльності, дохід від пасивних інвестиційних операцій, залишки на рахунках на кінець відповідного звітного року. Також є ліміт до залишку на рахунках юридичних осіб у 250 тис. доларів США. Саме за наявності залишку в розмірі такої чи більшої суми на потенційно підзвітному рахунку юридичної особи інформація про такий рахунок передається податковому органу іншої держави згідно з CRS. Однак до рахунків фізичних осіб будь-який ліміт не застосовується.

16 січня 2020 року Верховна рада України прийняла Закон «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, усунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві», який багато в чому встановлює в Україні нові правила гри та змінює існуючі підходи до оподаткування. Закон направлений на масштабне впровадження в Україні положень плану протидії BEPS (Base Erosion and Profit Shifting), забезпечення в Україні податкової прозорості, деофшоризацію, забезпечення принципу превалювання сутності над формою. Наступний крок, який є логічним продовженням обраної податкової стратегії, забезпечення міжнародного автоматичного обміну інформацією між податковими органами країн, який буде відбуватися за стандартом CRS. Для того, щоб такий обмін запрацював, Україна ще має виконати низку умов, але рух в цьому напрямку вже відбувається.

Першим кроком України на шляху до CRS можна вважати ратифікацію Україною Угоди США (FATCA). Підготовка законодавчої і нормативної бази, необхідної для виконання Україною вимог FATCA, стане фундаментом для роботи стандарту CRS. Для отримання можливості брати участь в такому автоматичному обміні інформацією Україна повинна підписати Багатосторонню угоду ОЕСР про співпрацю між компетентними органами з питань автоматичного обміну (МCAA). Останнім документом, прийнятим в Україні щодо впровадження CRS стало Розпорядження Кабінету Міністрів України від 05.07.2019, яким затверджено План заходів щодо реалізації концептуальних напрямів реформування системи податкових органів. По термінах дане Розпорядження орієнтує, що обмін інформацією за стандартом CRS повинен відбутися в IV кварталі 2021 року за звітний 2020 рік.